

HUOM! Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kauttonen, J., Vehkaperä, M. & Puhakainen, E. (12.12.2022) Naiset arvostavat osaamista enemmän kuin miehet. eSignals PRO. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022121270723>

PLEASE NOTE! This is an electronic self-archived version of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Kauttonen, J., Vehkaperä, M. & Puhakainen, E. (12.12.2022) Naiset arvostavat osaamista enemmän kuin miehet. eSignals PRO. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022121270723>

Copyright: © 2022 by the authors and Haaga-Helia University of Applied Sciences. Licensed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY NC SA) license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>).

Naiset arvostavat osaamista enemmän kuin miehet

Janne Kauttonen, Meri Vehkaperä & Eeva Puhakainen

Tulevaisuuden kilpailukyvyyn ylläpitämiseksi ja toiminnan kehittämiseksi yritykset tarvitsevat ennakointia ja oikeanlaista osaamista. Osaamisen ajatellaan tavallisesti koostuvan tiedoista, taidoista ja muista tekijöistä, kuten arvoista ja asenteista (Fernandez ym. 2012).

Osaamisen merkitys kasvaa entisestään tulevaisuudessa, ja työtehtävien osaamisrakenteen muutokset pakottavat kehittämään sekä koulutusjärjestelmää että yksilöiden jatkuvaa oppimista (Leveälähti ym. 2019).

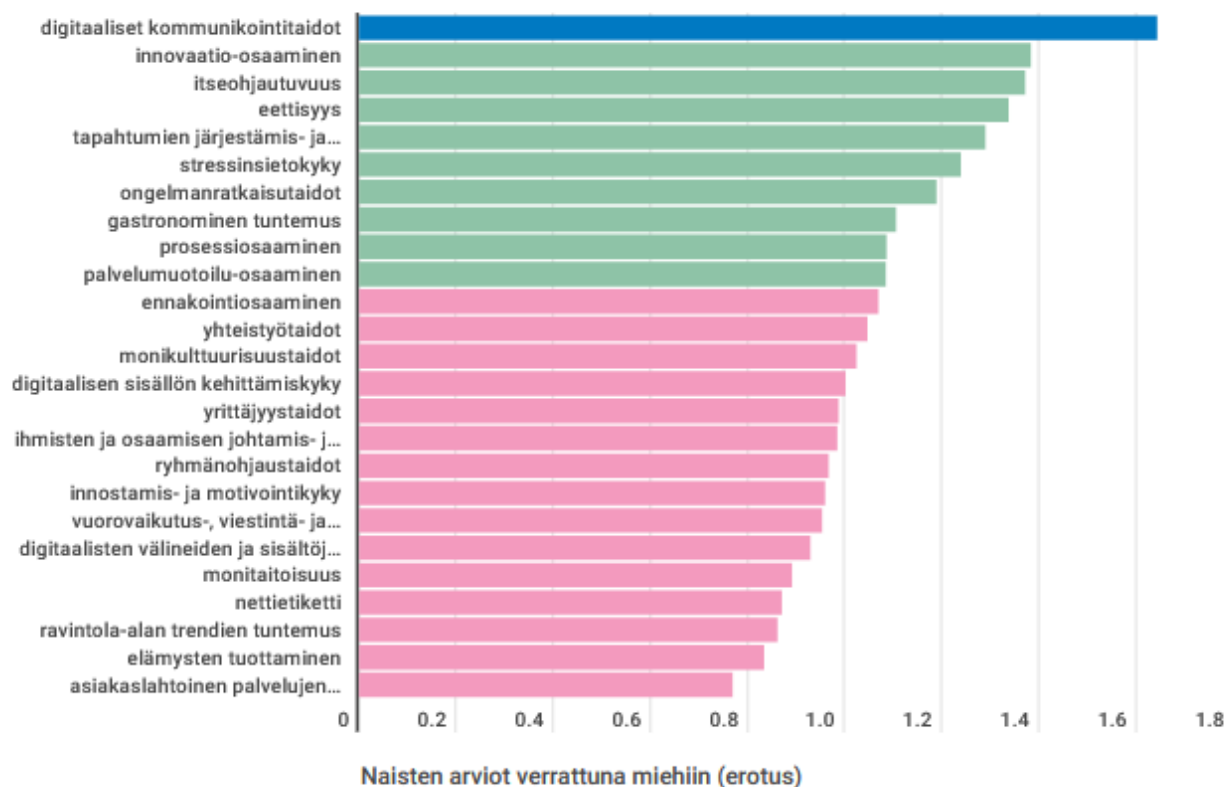
Osaamistarpeisiin vaikuttavat monenlaiset toimintaympäristön muutokset, kriisit, tulevaisuuden ilmiöt ja trendit. Euroopan Sosiaalirahaston rahoittamassa MODULE-hankkeessa kartoitettiin syksyllä 2021 pandemiasta pahasti kärsineen hotelli-, ravintola- ja matkailualan nykyisiä ja tulevaisuuden osaamistarpeita. Kyselyssä hyödynnettiin Opetushallituksen Osaamisen ennakointifoorumin vuonna 2018 tekemän kyselylomakkeen osaamisväittämiä. Lisäksi arvioitaviksi poimittiin aikaisempien selvitysten ja hankkeiden tuloksista tunnistettuja osaamistarpeita. Lopputuloksena kyselyyn valikoitui 56 tunnistettua osaamista, ja vastaajia pyydettiin arvioimaan kasvaako vai väheneekö osaamisen merkitys tulevaisuudessa.

Kyselyn linkkiä jaettiin useiden kanavien kautta: suorasähköpostina hankkeen yhteistyöverkostoon, Haaga-Helian alumnikirjeessä ja some-kanavissa sekä suorasähköpostina asiakastietorekisteristä poimituille matkailu- ja ravitsemisalan yrityksille (N=668). Vastauksia saatiin yhteensä 180 henkilöltä, joista naisia oli 68 prosenttia ja miehiä 30 prosenttia. Kaksi prosenttia vastaajista oli valinnut kohdan muu tai ei halunnut vastata.

Yllättävä ero sukupuolten välillä

Kyselyn tulokset yllättivät etenkin vertailtaessa arvioita mies- ja naisvastaajien välillä: naiset arvioivat lähes jokaisen arvioitavana olleen osaamisen tärkeämmäksi tulevaisuudessa kuin miehet. Regressioanalyysi paljasti tilastollisesti merkitsevät erot jopa 25 osaamisen kohdalla. Niin ikään loppujen 31 osaamisen kohdalla 30:llä naisten arviot olivat suurempia kuin miesten, eli trendi oli hyvin selkeä.

Suurimmat erot miesten ja naisten arvioissa koskivat digitaalisia vuorovaikutustaitoja, innovaatio-osaamista, itseohjautuvuutta, eettisyyttä, tapahtumien järjestämistä sekä stressinsietokykyä. Suuria eroja oli myös muissa osaamisissa (kuva 1).

Kuva 1. Regressiomallin pohjalta lasketut arviot sukupuolten välillä käyttäen kontrastia ”nainen – mies”, eli positiiviset arvot tarkoittavat, että naisten arvio osaamisen tärkeydestä oli suurempi kuin miesten. Kuvassa on listattu kaikki 25 tilastollisesti merkittävät erot, siten että $PT < 0.05$ (punainen), $PT < 0.01$ (vihreä) ja $PT < 0.001$ (sininen). (PT=posteriori todennäköisyys)

Mitä tuloksista voidaan päätellä?

Kyselyn perusteella naiset pitävät ylipäätään osaamista tulevaisuudessa matkailu- ja ravitsemisalalla selvästi tärkeämpänä kuin miehet. Sukupuolten välillä ilmennyt ero voidaan kuitenkin tulkita ja selittää monella eri tavalla.

Ensinnäkin naiset saattavat ylipäätään arvioida osaamisen merkityksen tulevaisuuden menestymisen kannalta isommaksi sekä yksilö- että yritystasolla. Aikaisemmissa tutkimuksissa on tunnistettu, että naiset uskovat osaamisen olevan tärkeää työuralla menestymiseksi. Lisäksi naiset näyttäisivät pitävän esimerkiksi eettisyyttä miehiä tärkeämpänä yrityksen menestystekijöitä arvioitaessa (ks. esim. Keith ym. 2009). Toisaalta naiset saattoivat käyttää asteikkoa eri tavalla kuin miehet, eli suosia tärkeys kasvaa - vaihtoehtoa hieman enemmän kuin miehet, yksittäisistä osaamisista riippumatta.

Naiset ovat Suomessa Tilastokeskuksen (2021) mukaan keskimääräisesti hieman koulutetumpia kuin miehet, joten tämä voi jossakin määrin selittää osaamisen arvostuksen eroja. Vastaajien taustoissa on lisäksi voinut olla muita vaikuttavia taustatekijöitä: vastaajajoukossa on todennäköisesti varsin paljon henkilöstöjohtamisen parissa

työskenteleviä naisia, joiden työtehtäviin osaamisen kehittäminen kuuluu, ja jotka tästä syystä arvioivat osaamiset ja osaamisen kehittämisen erittäin tärkeäksi.

Se tiedetään, että yleensä koulutetummat ja suurituloiset ihmiset osallistuvat todennäköisemmin sähköisiin kyselyihin kuin vähemmän koulutetut ja pienempituloiset ihmiset. Naiset myös vastaavat herkemmin sähköisiin kyselyihin. (Smith 2008.) Voikin tietysti olla, että vastaajajoukkoon on täten osallistunut enemmän koulutettuja naisia, jotka omasta taustastaan johtuen suhtautuvat koulutukseen suopeammin. Lisäksi koska kyselyn linkkiä jaettiin Haaga-Helian alumneille, on osa vastaanottajista jo lähtökohtaisesti kouluttautuneempia.

Yhtä kaikki, mielenkiintoinen tulos kaipaisi lisätutkimusta.

Lähteet

Fernandez, N., Dory, V., Ste-Marie, L., Chaput, M., Charlin, B., & Boucher, A. 2012. [Varying conceptions of competence: an analysis of how health sciences educators define competence](#). Medical Education, 46, 357-365. Luettu: 5.11.2022.

Keith, Nancy K.; Perreault, Heidi R.; Chin, Mary; Keith, Megan 2009. The Effect of Gender on the Importance of Business Ethics and Managerial Decisions: A Student Perspective. Delta Pi Epsilon Journal, 51, 3, 125-136.

Leveälähti, S., Nieminen, J., Nyysölä, K., Suominen, V. & Kotipelto, S. (toim.) 2019. [Osaamisrakenne 2035. Alakohtaiset tulevaisuuden osaamistarpeet ja koulutuksen kehittämishaasteet – Osaamisen ennakoitifoorumien ennakoitituloksia](#). Opetushallitus. Raportit ja selvitykset 2019:14. Luettu: 6.11.2022.

Smith, W.G. 2008. [Does Gender Influence Online Survey Participation?: A Record-linkage Analysis of University Faculty Online Survey Response Behavior](#). San José State University. Luettu: 18.11.2022.

Tilastokeskus 2021. [Koulutus](#). Luettu: 17.11.2022.